

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

На самісінькому початку літа 1985 року, закінчуючи четвертий курс Львівського університету, я здавав екзамен із зарубіжної літератури ХХ століття. Наша викладачка поблажливо запропонувала підготувати кожному про всяк випадок списочок із десятка позапрограмних авторів, про твори яких можна було додатково розповісти в тому разі, коли відповідь на витягнутий білет виявиться недостатньою. Таким чином надавалася спроста покращити результативність. Я поперечитував майже всі програмні твори, а з позапрограмних мені не склало великої праці підготувати два списки: на одному аркуші я маковими літерами вписав рівно сотню поетів, про твори яких міг висловитися без якихось значних застережень, а на другому листку занотував назви півсотні прозових творів відповідної кількості авторів. Чекаючи своєї черги на іспит, я проконсультував зі своїх списків усіх бажаних однокурсників (а таких виявилось щось із десятка, і всі з них здали на *відмінно*, до речі). Коли ж я увійшов до екзаменаційної аудиторії, то мені дістався білет про щось нормальне, а теж про антифашистську прозу чи ще якусь схожу дурню. Про нормальне я й відповів нормально, а от про дурню майже мовчав. Викладачка мені прозоро натякнула на додатковий списочок, але на мене наче мана найшла — *блок найшов*, як тоді казали. Я навіть рукою не потягнувся до лівої бокової кишені своєї світло-сірої в косу риску маринарки, де лежали складені вчетверо вікопомні аркуші. За що й отримав *добре*, а не *відмінно*, як то було на всіх попередніх іспитах із зарубіжної літератури. Коли дівчата-секретарки через рік потому, перед випуском з університету вдруковували до виписки з диплому мої оцінки, то автоматично вписали *відмінно*, після чого мусили бритвочкою ліквідувати цю начебто закономірність (нікому й до голови не приходило, що в мене із *зарубіжки* може бути не *відмінно*) і *палімпсестно* вдруковувати поверху позначку *добре*. Після екзамену ми, звичайно, пішли на пиво. Поблизу університету біля ресторану «Фестивальний» було наше улюблене місце зі столиками під парасольками, та й пиво там було постійно, на відміну від інших місць (що було не дивно, як на ті часи). Перед тим у *Жовтневому проїзді* (тепер *Крива Липа*, а колись то був *Пасаж Гавсмана*) я з іншими пиворізами купив достатньо пиріжків з лівером по чотирьох копійки (так званіх *тошнотиків*), але *кульочків* завжди бракувало, тож пиріжки я загорнув у ті два вже непотрібні аркуші з лівої кишені. Вони так і не *вистрілили* у відповідний момент на екзамені, як *театральна дубельтівка*. Але вони ще ой як вистрелять! Пива ми випили, пиріжки з'їли, я був трохи засмучений екзаменаційною оцінкою, але не дуже, бо відчував, що повівся екстраординарно, значить — правильно. Раптом подув вітерець, ті два засмальцьовані листки здуло зі столу й понесло від «Фестивального» в бік університету. Я повернувся у пластиковому кріслі, щоби простежити за аркушиками, які зникали в повітрі, наче цигарковий дим. Далі їх гнало по тротуару, аж поки вони за університетом зовсім не зникли з овиду. От саме тоді мене й осінив задум написати свою «Історію світової поезії». Мабуть, саме тоді. Принаймні вже в наступному семестрі я прочитав молодшим *сербокроастикам* короткий (експериментальний) курс світової поезії (читав українською, а твори наводив у сербських і хорватських перекладах).

Колись я зухвало вважав, що коли б мене на певний час (на якийсь рік, припустім, чи бодай на квартал) вислати на безлюдний острів із відповідною кількістю провіанту, але без жодної книжки, щоб я нарешті написав свою «Історію світової поезії», то я завиграшки впорався б із цим завданням. Воно то так, *історію* я б написав, але це була б *фікція*, ґрунтована на викривлених масивах інформації, збереженої недосконалою пам'яттю. Ця віртуально написана історія була б цілком іншою, ніж та, яку я скомпонував за своїм письмовим столом, обклавшись цілими купами та стосами книжок. Книжна мудрість, тобто вміло чи інтуїтивно почерпнуті з книжок знання, мусить бути не лише за спиною (в пам'яті, тобто відгуділому минулому), але й перед очима (в перспективі, тобто в досяжному майбутньому), щоб можна було за наймізернішої потреби щось перевірити, щось нове взнати, щось знане переосмислити тощо. Словом, книжки постійно мусять бути під руками, бо без них ні круть, ні верть. Кажучи фігурально, володіючи відповідною (таки необхідно величезною) кількістю відповідних книжок, володіючи кузницею з інструментарієм (своїм робочим писемним верстатом), нову книжку краще й легше склепати з готового металу, а не викопувати руду й переплавляти її в допотопних горнах за добре забутими технологіями. Зрозуміло, необхідно мати знання, вміння, здібності — про це навіть зайво розводитися, бо це можна прирівняти до обов'язкової програми у фігурному катанні, лише досконало оволодівши якою, можна братися за художнє ковзання.

Для цієї книги властива неприхована, відверта *інтертекстуальність*. Відсилання й алюзії до попередніх текстів (як до стародавніх, так і до зовсім недавно написаних і щойно опублікованих) перманентно відлунують на сторінках книги, вступаючи з ними в діалог завдяки цитації, переосмисленню в новому контексті, в новому, за перепрошенням, дискурсі. Виникає асоціація з історією стародавнього світу, наштовхуючи на довільне, спонтанне термінологічне формулювання: *клаптикова ковдра*. Зважаючи на можливе ужиткове застосування книги у вольовій охотній самоосвіті чи у вимушеному розширенні ерудиції, такий асоціативний термін виявиться ба й доречним. Тут якось навіть мимохіть прилаштувався постмодерний підхід. Адже саме *постмодерністська інтертекстуальність* дає ту свободу, усвідомлюючи яку, можна свою тимчасову проміжну візію вважати (теж, зрозуміло, тимчасово) ледь не істиною в останній інстанції. Принаймні, тут і зараз витворюється така ілюзія; а ілюзія, як відомо, є солодкою химерою. Зрештою (хоч від цього і крутиться в голові, наче від неможливості осягнути філологічним розумом безмежність Всесвіту), інтертекстуальність може стосуватися й майбутнього, тобто тих думок, текстів, цитат і книжок, які ще начебто не існують реально, але вже є передбачені, передчуті й невидимо вплетені у тканину тексту актуального, наявного, сформованого під конкретними палітурками. У тому ж таки постмодерному сенсі ця книга скомпонувалася як *пастиш* із власних роздумів і спостережень, фактографії та художньої (все ж поезієзнавчої) прози, цитат і переповідань, поетичних ілюстрацій. Теж можна її назвати й *суцільною цитатою*, адже так чи інак кожен текст є наче тканиною, зітканою з цитат давніх і новочасних, чужих і власних. Зрозуміло, що найріднішими тут є *автоцитати*, зрештою — вони мають першорядне значення завдяки тому, що послужили першопоштовхами для компонування окремих частин та їхніх конгломератів. Це по-різному можна назвати цю книгу. Це може бути й *колаж*, адже їй властива поліфонічність, інформаційна насиченість

ДОДАТОК V

СТАРША ЕДДА

(уривок)

ВИПРАВА ПО МОЛОТ

У люті страшній скаженів громовик,
Бо, прокинувшись, молота він не знайшов.
Почав бородою трясти і волоссям
Син Ерди і бити круг себе руками,
І це його слово найперше було:
«Слухай, о Локі, тобі тільки звірюсь...
О, сталась страшна і нечувана річ:
У сильного бога хтось молота вкрав».

Пішли до оселі прекрасної Фреї,
І там його слово найперше було:
«Позич мені, Фрее, сорочку крилату,
Щоб молота міг я здобути назад».

Ф р е я:

«Хоч срібною, хоч золотою вона,
Та сорочка, була б, то досталась би вам».

Злетів тоді Локі, крила шумлять,
Оселі богів за собою лишає,
І ось перед ним уже велетнів край.
Турсів володар сидів на горбі,
Сплутував коні мотуззям злотистим,
Розчісував гриви кобилам своїм.

Т р ю м:

«Як же ж там асам живеться і альбам?
Що привело тебе в Йотунггейм наш?»

Л о к і:

«Погано живеться і асам, і альбам,
Бо Торова зброя прихована в тебе».

Т р ю м:

«Торову зброю я добре сховав —
Вісім миль під землею. Ніхто не дістане

Її звідтіля, хіба що він Фрею,
Як наречену, мені приведе».

Злетів тоді Локі, крила шумлять,
Велетнів гори він покидає,
І ось перед ним вже країна богів.

Насамперед Тора він бачить надворі,
І той йому кидає слово найперше:
«Як же вдалася мандрівка? Як справа?
Ти з височин кажи всі новини,
Бо сядеш — дещо забудеш сказати,
А ляжеш — подумавши, дещо прибрешеш».

Л о к і:

«Вдалася мандрівка, і справа вдалася:
Твій молот у Трюма, володаря Турсів.
Тому він дістанеться, хто лише Фрею,
Як наречену, йому приведе».

Обое пішли до ясної богині,
І там його слово найперше було:
«Вдягнися, о Фрее, у шлюбні шати,
З нами у Йотунггейм вирушиш ти!»

Розлютилась Фрея, від гніву її
Аж тверджа богів затряслася, і тріснув
Брезінгів обруч, що з золота був.

Ф р е я:

«Чи ж ярість нечиста мене розпалила,
Щоб я віддалася за велетня з Йотунггейма?»

Тут всі боги і богині зібрались,
Щоб між собою раду чинити.
Владарі довго с'як-так міркували,
Як повернути Торові зброю.

І Геймдаль почав, із богів найясніший —
Йому, як і ванам, було все відоме:
«Тора вдягнімо у шлюбні шати,
Брезінгів обруч золотий хай візьме,
Начепить на пояс ключі, щоб бряжчали,

Лучук Т. Літературний ар'єргард. Поетична концепція ЛУГОСАДу // Сучасність. — 1993. — № 12. — С. 15–17.

Малиновская Н. Самая печальная радость // Гарсиа Лорка Ф. Избранные произведения: В 2 т. — Москва: Художественная литература, 1975. — Т. 1. — С. 5–28.

Называть вещи своими именами: Программные выступления мастеров западно-европейской литературы XX века / Под общей редакцией Л. Г. Андреева. — Москва: Прогресс, 1986. — 640 с.

Найдан М. Пишучи Бога... // Антонич Б.-І. Велика гармонія / Antonych B.-I. The grand harmony / Translated from Ukrainian by Michael M. Naydan. — Л.: Літопис, 2007. — С. 19–24.

Наливайко Д. Єдиним він зі світом був... // Рільке Р. М. Поезії / Переклав з німецької М. Бажан. — К.: Дніпро, 1974. — С. 5–35.

Наливайко Д. Шляхами оновлення поезії // Аполінер Г. Поезії / Переклав з французької М. Лукаш. — К.: Дніпро, 1984. — С. 5–38.

Неборак В. А. Г. та інші речі (есеїчки, популярна критика, дискурс). — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. — 300 с.

Осват Л. Гарсиа Лорка. — Москва: Молодая гвардия, 1965. — 432 с.

Павличко С. Поезія Томаса Стернза Еліота // Еліот Т. С. Вибране / Переклад з англійської / Упорядниці С. Павличко. — К.: Дніпро, 1990. — С. 3–25.

Петковић Н. Сликовна подлога Попиног стиха // Књижевност. — 1978. — № 5. — С. 680–695.

Ратгауз Г. И. Райнер Мария Рильке (Жизнь и поэзия); Неусыхин А. И. Основные темы поэтического творчества Рильке // Рильке Р. М. Новые стихотворения. — Москва: Наука, 1977. — С. 373–443.

Стефановська Л. Антонич. Антиномії. — К.: Критика, 2006. — 312 с.

Турков Г. Поет японського народу // Такубоку І. Лірика / Переклав з японської Г. Турков. — К.: Дніпро, 1984. — С. 5–19.

Шкловский В. Тетива: О несходности сходного. — Москва: Советский писатель, 1970. — 375 с.

Cobbing B., Mayer P. Niektóre mity o poezji konkretnej // Literatura na świecie. — 2006. — Nr. 11–12. — S. 84–87.

Dawidek Gryglicka M. Konstrukcja przez redukcję. Porządki pszezczerzenie poezji konkretnej // Tekst-tura: Wokół nowych form tekstu literackiego i tekstu jako dzieła sztuki. — Kraków: Korporacja Ha!art, 2005. — S. 111–138.

Kuran Bogucka I. Poezja Federica Garcii Lorki // Garcia Lorca F. Poezje / Przekład z hiszpańskiego. — Gdańsk: Wydawnictwo Morskie, 1982. — S. XIV–XLV.

Leovac S. Poezija Vaska Pope // Izraz. — 1964. — № 3. — S. 257–270.

Mon F. Wortlauterfindung und Metamorphose. Über Ernst Jandls «heruntergekommene Sprache» // Volltext. — 2005. — Nr. 1. — S. 12–13.

Роровіч В. Umetnost i umeće poezije Vaska Роре // Savremenik. — 1975. — № 10. — S. 247–254.

Антологічний апендикс Х

Райнер Марія Рільке. Дитинство; Сьома елегія (із «Дуїнянських елегій») / Переклав М. Бажан // Рільке Р. М. Поезії... — С. 107–108, 181–185.

Райнер Марія Рільке. Стигли ябка, груші і банани (із «Сонетів до Орфея», I: XIII) / Переклав І. Лучук // Ї. — 1997. — № 9. — С. 121.

Гійом Аполлінер. Міст Мірабо; Багаття; Місячне сяйво; Руда вродливиця / Переклав М. Лукаш // Аполлінер Г. Поезії... — С. 48–49, 88, 102, 164–166.

Ісікава Такубоку. Танка із збірки «Сумні іграшки» (1, 2, 3, 5, 10, 24, 31, 34, 53, 64, 102, 164, 181, 193) / Переклав Г. Турков // Такубоку І. Лірика... — С. 121–148.

Томас Стернз Еліот. Бернт Нортон / Переклав Г. Кочур // Еліот Т. С. Вибране... — С. 122–127.

Федеріко Гарсія Лорка. Виросла оливіна; Ніч і німіч; Пісня всохлого помаранчевого дерева; Про царівну Місяцівну; Гітара / Переклав М. Лукаш // Гарсія Лорка Ф. Лірика... — С. 88–89, 122, 146, 157–158, 216–217.

Богдан-Ігор Антонич. Батьківщина; Перша глава Біблії; Сурми останнього дня // Антонич Б.-І. Велика гармонія: (Модерністична поезія ХХ століття) / Упорядник Д. Павличко. — К.: Веселка, 2003. — С. 149, 168, 203–204.

Кароль Войтила. Євангелія; Розвиток мови / Переклав І. Лучук // Четвер (спецвипуск). — 2001. — С. 5–6.

Ернст Яндль. Ряд / Переклав І. Лучук // Ї. — 1997. — № 9. — С. 115.

Ернст Яндль. Епоха численних змін; Над чим тепер працюю; Семеро дітей; Я — мене / Переклав І. Лучук // Форма[р]т. — 2002. — № 3. — С. 58–59.

Васко Попа. Кість кості / Переклав І. Лучук // Форум. — 1996. — № 2. — С. 54–59.

Іван Лучук. Дещо про того Іваська // Лучук І. Сто одне щось: Вірші, сонеті, паліндромони. — Л.: Піраміда, 2002. — С. 61.

Назар Гончар. Насамкінець світу // Гончар Н. ПРОменеВІСТЬ. — К.: Факт, 2004. — С. 112.

Роман Садловський. Текст // ЛУГОСАД: поетичний ар'єргард. — Л.: Афіша, 1996. — С. 154.

ЗМІСТ

Переднє слово	6
-------------------------	---

I. (Вступні зауваги). Виникнення поезії. Шумер, Вавилон, Єгипет

§ 1. Визначення поезії.	9
§ 2. Думки про походження поезії	12
§ 3. Мистецтво поетичне.	15
§ 4. Поезія українська — слов'янська — європейська — світова.	23
§ 5. Візуальність найдавнішої поезії.	26
§ 6. Шумерська поезія	27
§ 7. Гільгамеш. «Енума еліш»	27
§ 8. Вавилонські гімни й молитви	32
§ 9. Лірика Єгипту	34
§ 10. Угаритський епос	38

Антологічний апендикс I

<i>[Шумерська поезія]</i> . Місто — зв'язок землі і неба...; Якби не мати моя...; Коли я, володарка, сяяла в небесах...; Благородна дівка стоїть на вулиці...	41
Про того, хто бачив усе... (<i>Епос про Гільгамеша</i>). Таблиця I	49
Коли вгорі... (<i>Поема про створіння світу</i>). Таблиця I	56
<i>[Вавилонські гімни й молитви]</i> . Гімн до найвищого бога; Іштара мовить; Молитва до невідомих богів.	61
<i>[Давньоєгипетська лірика]</i> . Ліричні пісні давнього Єгипту (1–10)	68
<i>[Угаритський епос]</i>	71
[Фрагмент оповіді про Силача Балу] «Він вогонь поставив у домі...»	71
[Фрагмент оповіді про священний шлюб] «О муже! Чоловіче!...»	72
[Фрагменти оповіді про Карату] «Військо його могутнє дуже...»; «Джерело ріки, земля і небо!...»	72
[Фрагменти оповіді про Акхіта] «Як змія шипить, зашипіла Анату...»; «Я посвячу могутні ливанські дерева...»; «Забажай життя, Акхіте-звитяжцю...»; «Не обдурюй мене, цнотливице...»	73

II. Палестина, Індія, «Авеста», Китай

§ 1. «Книга Іова».	75
§ 2. «Псалтир»	76
§ 3. «Екклесіяст»	81
§ 4. «Пісня пісень»	82
§ 5. «Рігведа»	91
§ 6. «Махабгарата» та «Рамаяна».	94
§ 7. «Авеста»	98
§ 8. Лао Цзи, «Дао Де цзін»	101
§ 9. Ван Вей.	102
§ 10. Лі Бо і Ду Фу	104

Антологічний апендикс II

Книга Іова (38–41)	108
------------------------------	-----

Псалтир. Псалми 1, 42 (41), 84 (83), 104 (103), 136 (135)	112
Еклезіяст (11)	115
Пісня пісень (4–6)	116
Рігведа. Гімни Агні (I–II); До Вішну; Народна пісня при чавленні Соми; П'яний Індра	119
Махабгарата. Велика битва Кауравів з Пандавами	122
Рамаяна. Готуються коронувати Раму	128
[Зороастр]. Географічна поема з «Авести» (перша частина книги «Вендідад»)	131
Лао Цзи. Дао Де цзін. Розділи 4, 11, 29.	133
Ван Вей. З'єднані вірші; Тішуся прохолодою; Жартома темою вірша зробив кам'яну брилу; З віршів, написаних випадково; Жіночі думи наприкінці весни; Осіннього вечора сиджу сам-один.	134
Лі Бо. Проводжаю друга; Осінні почуття; Жартома присвячую моєму другу Ду Фу; Розважаюся; Дружині; Ніяк не одержу вина	138
Ду Фу. Весняного дня згадую Лі Бо; Блукаю на краю неба; Позбуваюся спогадів; Оплакую Ченьтао; Падає сніг; Самотній лелека	141

III. Антична поезія: Греція і Рим

§ 1. Гомер	143
§ 2. Сапфо й Алкей	144
§ 3. Архілох. Піндар і Вакхлід	146
§ 4. Грецькі трагіки	147
§ 5. Елліністична поезія. Епіграматисти	148
§ 6. Катулл	152
§ 7. Вергілій	154
§ 8. Горацій	155
§ 9. Овідій	158
§ 10. Тібулл і Сульпіція. Марціал	163

Антологічний апендикс III

Гомер. Одиссея. Пісня перша (вірші 1–79).	164
Сапфо. 16 [Єлена й Анакторія]; 31 [До дівоньки]; 105А [Путивочка]; 111 [Прославна пісня]; 168В [Селена й Сапфо]	166
Алкей. «Міддю сяє великий дім...»; «Не розумію звади поміж вітрів...»; «Зевса- батька й Леди сини могутні...»; «Досить, кажуть, бід на Пріама спало...»; «І день, і ніч веселощів повен дім...»	168
Архілох. Лихоліття; Ніч удень	170
Піндар. Перша піфійська ода до Гієрона	171
Вакхлід. Тесея	175
Каллімах. Відповідь тельхінам	177
Руфін. Еротика	178
Катулл. III. Жалобний плач по горобейчику; XLIX. До Ціцерона; L. Про поетичне дозвілля; LI. Сапфічні строфи; LXXXV. Поет про себе	179
Вергілій. Енеїда. Книга перша (вірші 1–33)	181
Горацій. Оди. Книга третя. 10. До Ліки; 21. До амфори; 30. До Мельпомени	183

<i>Овідій</i> . Любовні елегії. Книга друга, 7 («Доки я щораз нове звинувачення слухати маю?»); Сумні елегії. Книга четверта, 10 [Життя поета].	185
<i>Тібулл</i> . До прихильного божества; Уродини Сульпіції; Епіграма.	189
<i>Сульпіція</i> . Сповнене поривання; Невдалий день народження; Зустріч у Римі; Несита ревність; Печаль непоборна; Записка.	191
<i>Марціал</i> . Ксенії.	193

IV. Санскритська поезія, арабський світ, Персія, Візантія, поезія слов'ян

§ 1. Калідаса.	195
§ 2. Бгартріхарі.	198
§ 3. Класична арабська поезія.	198
§ 4. Абу-ль-Ала Мааррі.	201
§ 5. Омар Хайям.	203
§ 6. Джалаледдін Румі.	206
§ 7. Шамседдін Гафіз.	207
§ 8. Візантійська поезія.	215
§ 9. Слов'янські народні та молитвословні вірші.	218
§ 10. Костянтин Солунський — св. Кирило.	219

Антологічний апендикс IV

<i>Калідаса</i> . Хмара-Вістун. Частина перша (1–5).	222
<i>Бгартріхарі</i> . Нещасне кохання; Муки кохання; Не гай часу!; Самотність старості; Нікчемність життя; Гідність людська; Оздоба мужчини.	223
<i>Аль Харіс Ібн Хілліза</i> . Битва.	224
<i>Імру Уль Кайс</i> . «Я пробрався яром...».	224
<i>Ібн Аль Хаджіб</i> . Піраміди.	225
<i>Аш Шаріф Ар Раді</i> . «Коли стемніло вже...».	225
<i>Абу-ль-Ала Мааррі</i> . Вірші з «Люзумійят» (I–VIII).	225
<i>Омар Хайям</i> . Рубаї (44, 54, 66, 77, 108, 128, 139, 156, 174, 186, 210, 232, 243, 252, 299).	229
<i>Джалаледдін Румі</i> . Газелі з «Великого дивану».	231
<i>Шамседдін Гафіз</i> . «Коли туркенья, що в Ширазі...»; «В прихилище п'яниць і магів...»; «Давно листів не шле мені кохана...»; «Я бачив, як ангели вчора...»; «Хоч я постарівся, зігнувся й знемощів...»; «О ти, що так пишаєшся собою...»; «Я по троянду в сад спустився на світанні...».	235
Християнські епіграми.	240
<i>Григорій Богослов</i> . Сходи цноти.	241
<i>Роман Сладкопівець</i> . Гімн.	241
<i>Йоан Дамаскин</i> . Ямбічний канон на Різдво Христове (Пісня 9).	243
<i>Теодор Студит</i> . До монастирського кухаря.	243
[<i>Костянтин Преславський</i>]. Молитва абеткова.	244
[<i>Костянтин Солунський — св. Кирило</i>]. Молитви святого Кирила.	245

V. Середньовічна європейська поезія

§ 1. Еддична поезія.	247
------------------------------	-----

§ 2. Поезія скальдів	248
§ 3. Англосаксонська й ірландська лірика	254
§ 4. Пісня про Роланда	254
§ 5. Пісня про мого Сіда	255
§ 6. Пісня про Нібелунгів	257
§ 7. Поезія вагантів	259
§ 8. Куртуазна лірика	260
§ 9. Солодкий новий стиль	267
§ 10. Данте	268

Антологічний апендикс V

Старша Едда. Виправа по молот	273
<i>Брагі Старий Боддасон</i> . Строфа з «Драпи Рагнара»	277
<i>Сіґват Тордарсон</i> . Віса (<i>дротткветт</i>)	277
<i>Гаральд Гардраді</i> . Пісня про дівчину з руської країни	277
Беовульф (<i>фрагменти</i>)	279
Вульф і Еадвакер	280
[<i>Давньоірландська лірика</i>]. Писець у лісі; Плавання Брана, сина Фебала (<i>фрагмент</i>); Монах та його улюблений кіт; Вибір Кормака, сина Куїленнайна	281
Пісня про Роланда. Розділи I–X	283
Пісня про мого Сіда. Розділи CXXI–CXLIV	288
Пісня про Нібелунгів. Пригода перша: Сон Крїмгільди; Пригода друга: Про Зіґфріда	290
Карміна Бурана (<i>фрагмент</i>)	295
Дівочий аркан (<i>Carmina Virgana, фрагмент</i>)	296
<i>Маркабрюн</i> . Пасторела; Романс	297
<i>Бернарт де Вентадорн</i> . Канцона	301
<i>Джауфре Рюдель</i> . Канцона	302
<i>Бертран де Борн</i> . Сирвента	304
<i>Пейре Відаль</i> . Канцона	306
<i>Конон де Бетюн</i> . Пісня про похід	307
<i>Гас Брюле</i> . Пісня	309
<i>Тібо де Шампань</i> . Пісня; «О, коли б міг про неї забуть...»	310
<i>Колен Мюзе</i> . Хто хоче слухати Мюзе; Коли прибув додому я	311
Жіночі танці (<i>сім середньовічних віршів</i>)	313
<i>Вальтер фон дер Фогельвайде</i> . «Де тїнь од липи...»	315
<i>Пан Вольфрам фон Ешенбах</i> . «Ти співом скрите кохання...»	316
<i>Конрад з Вюрцбурга</i> . «Де на рожу опадає...»	317
<i>Конрадін Гогенштауфен</i> . «Мене так тішить май, коли...»	318
<i>Гвідо Гвініцеллі</i> . «У серці благородному живе...»	319
<i>Гвідо Кавальканті</i> . «О, хто вона, що йде, щоб очі дивувати...»	319
<i>Чіно да Пістоя</i> . Сонет 109	320
<i>Данте Аліґ'єрі</i> . Божественна Комедія. Пекло. Пісня перша	321

VI. Поезія Відродження

§ 1. Франческо Петрарка	325
§ 2. Франсуа Війон	327
§ 3. Лудовіко Аріосто та Торквато Тассо	330
§ 4. Мікеланджело Буонарроті	330
§ 5. Поезія Плеяди. П'єр де Ронсар і Жоашен Дю Белле	330
§ 6. Піренейське Відродження. Луїш ді Камоїнш і Луїс де Гонгора	332
§ 7. Вільям Шекспір	336
§ 8. Ян Кохановський	343
§ 9. Хорватська (далматинська) поезія	344
§ 10. Українська латиномовна поезія	347

Антологічний апендикс VI

<i>Франческо Петрарка</i> . Сонети 19, 35, 132, 311, 312, 319	349
<i>Франсуа Війон</i> . Балада поетичного турніру в Блюа; Послання до приятелів; Епітафія Війона у формі балади	352
<i>Лудовіко Аріосто</i> . Терцини	355
<i>Торквато Тассо</i> . Із поеми «Звільнений Єрусалим»	357
<i>Мікеланджело Буонарроті</i> . Сонети IV, VI, XX, XXI	360
<i>П'єр де Ронсар</i> . «Так, я просту кохаю дівку...»; «Як Бахус в дім заходить мій...»; «Хотів би я безжурним юнаком...»; Станси; «Як тільки творчий дух камена запалаила...»	362
<i>Жоашен Дю Белле</i> . Сонети 4, 7, 10, 11, 14	366
<i>Луїш ді Камоїнш</i> . Лузіади. Пісня перша. Розділи I–XX	368
<i>Луїс де Гонгора</i> . Сонет («Іще гаряче золото не в силі...»); Сонет («Вже тричі Аквілон несамовитий...»); Поліфем і Галатея (<i>уривок з поеми</i>)	373
<i>Вільям Шекспір</i> . Сонети 4, 19, 20, 27, 118, 152	376
<i>Ян Кохановський</i> . Пісні. З другої книги (I–III)	379
<i>Шишко Менчетич</i> . Посвята; Блаженна ти і всі твої красоти; Поет	383
<i>Джоре Држич</i> . Ой, знайшла дівчина; Дівчинонька ружі рвала; Немає кращої	384
<i>Мавро Ветранович</i> . Писання у поміч поетам; Німці, ланці, сурмачі, найманці	386
<i>Динко Раніна</i> . Дубровнику; Горе поетові, котрий вірші Шишкові і Джорині привласнив; Надгробок Шишмунда Менчетича	389
<i>Доминко Златарич</i> . Я зневажаю ніч; У похвалу спокою і здоровому глуздові	390
<i>Юній Палмотич</i> . Кожен з нас вдячний рідній місцині	391
<i>Іван Бунич-Вучич</i> . Дай мені пити!	393
<i>Іван Гундулич</i> . Із поеми «Осман»	394
<i>Юрій Дрогобич</i> . Вступ до книги «Прогностична оцінка 1483 року»	397
<i>Павло Кросненський</i> . Похвала поезії	398
<i>Георгій Тичинський</i> . Елегіакон...	401
<i>Іван Туробінський</i> . До чительника	402
<i>Іван Домбровський</i> . Клію (з «Дніпрових камен»).	402

VII. Захід і Схід: від пізнього середньовіччя до нових часів

§ 1. Джеффри Чосер	406
§ 2. Алішер Навої	407
§ 3. Сербський народний епос	408
§ 4. Поезія Кримського ханства	409
§ 5. Джон Донн	410
§ 6. Мацуо Басьо	411
§ 7. Жан Ляфонтен	416
§ 8. Цанджан-джамцо	417
§ 9. Крістіонас Донелайтіс	421
§ 10. Давид Гурамішвілі	421

Антологічний апендикс VII

<i>Джеффри Чосер</i> . Кентерберійські оповідки. Пролог (<i>фрагменти</i>)	422
<i>Алішер Навої</i> . Фархад і Шірін. Розділ перший: Народження Фархада	426
[<i>Сербський народний епос</i>]. Марко Королевич і віла; Цар Лазар і цариця Милиця	432
<i>Абдулмеджид Ефенді</i> . Душа (<i>газель</i>)	441
<i>Герай Хан Менглі Перший</i> . Гіта	441
<i>Бора Гази Герай Хан Газаїй</i> . Проста душа (<i>газель</i>)	442
<i>Бахадир Герай Хан Резмії</i> . Скупа на виказ (<i>газель</i>)	442
<i>Герай Хан Менглі Другий</i> . Газель	443
<i>Джон Донн</i> . Пісня; «Вона сконала. Все як є вмира...»; З «Доброчесних сонетів» (II, X)	443
<i>Мацуо Басьо</i> . Пора котячого женихання; Соловей; Жабка; Сакура; Квіти сакури	446
<i>Жан Ляфонтен</i> . Коник і Мураха; Крук і Лис; Вовк і Пес; Пацюк-анакорет	453
<i>Цанджан-джамцо</i> . «Як лошиця втече...»	456
<i>Крістіонас Донелайтіс</i> . Чотири доби року (<i>фрагмент із першої частини поеми</i> — « <i>Радощі весни</i> »).	456
<i>Давид Гурамішвілі</i> . Зубівка	458

VIII. Від бароко до романтизму

§ 1. Джамбаттіста Маріно	460
§ 2. Джон Мільтон	460
§ 3. Андреас Гріфіус	461
§ 4. Ян Анджей Морштин	462
§ 5. Українське бароко. Іван Величковський	462
§ 6. Карл Мікаель Бельман	464
§ 7. Вільям Блейк	466
§ 8. Гете та Шіллер	467
§ 9. Байрон, Шеллі, Кітс	470
§ 10. Слов'янський романтизм. Шевченко, Міцкевич, Пушкін	475

Антологічний апендикс VIII

<i>Джамбаттіста Маріно</i> . Адоніс (<i>уринок з поеми</i>); Зорі	478
---	-----

<i>Джон Мільтон</i> . Пам'яті Шекспіра, 1630 р.; Його ясновельможності генералові Кромвелю у травні 1652 р.; З приводу недавнього вбивства у П'ємонті; Утрачений рай (<i>уривок</i>)	481
<i>Андреас Гріфіус</i> . До портрета Миколая Коперника; Оплаканий; До Євгенії; Плач батьківщини року 1636-го; Vanitas vanitatum et omnia vanitas.	484
<i>Ян Анджей Морштин</i> . Про себе; До загиблого	487
<i>Іван Величковський</i> . Зі збірки «Млеко»: Ехо; Рак літеральний; Рак словний; Порядний непорядок; Єдиногласний; Остатня штучка; Автор до чителника	488
<i>Карл Мікаель Бельман</i> . Пісні Фредмана. Пісня № 35	490
<i>Вільям Блейк</i> . Весна; Вечірня пісня; Сон; Тигр	492
<i>Йоганн Вольфганг Гете</i> . Невгасима любов; Нічна пісня мандрівника; Пісня мандрівника; Пісня духів над водами; Лісовий король	494
<i>Фрідріх Шіллер</i> . Сільська серенада; Ода радості; Дифірама	498
<i>Джордж Гордон Байрон</i> . До леді; Перепливши із Сестоса в Абідос; Графині Блессінгтон	503
<i>Персі Біші Шеллі</i> . Ода західному вітрові	505
<i>Джон Кітс</i> . До грецької урни; Модерне кохання; До kota пані Рейнольдс	508
<i>Тарас Шевченко</i> . Доля; Муза; Слава	510
<i>Адам Міцкевич</i> . Алушта вдень; Алушта вночі	513
<i>Олександр Пушкін</i> . Жуковському; До А. П. Керн	514

ІХ. Зародження модерної поезії в широкому розумінні

§ 1. Едгар Аллан По	516
§ 2. Шарль Бодлер	518
§ 3. Волт Вітмен	522
§ 4. Емілі Дікінсон	525
§ 5. Джозуе Кардуччі	529
§ 6. Поль Верлен	529
§ 7. Артюр Рембо	531
§ 8. Еміль Верхарн	534
§ 9. Ендре Аді	534
§ 10. Рабіндранат Тагор	536

Антологічний апендикс ІХ

<i>Едгар Аллан По</i> . Крук	539
<i>Шарль Бодлер</i> . Альбатрос; Дон Жуан у пеклі; Падло; Душа вина; Окаянні жінки; Метаморфози вампіра	542
<i>Волт Вітмен</i> . Із «Пісні про себе» (1–7)	547
<i>Емілі Дікінсон</i> . «Рушати до неба?..»; «Свою частку ночі витерпіти...»; «Бджола в танку між віт...»; «О дикі ночі...»; «Що — як чекать не стане сили...»; «Трава так мало має діл...»; «Коштовна спорохніла втіха...»; «Стояти певно любить кедр...»; «Хотіла б вільно пурхать я...»; «Лець знав симпатію мотиль...» . . .	553
<i>Джозуе Кардуччі</i> . Рим; Джузеппе Гарібальді; Вергілій	559

<i>Поль Верлен</i> . Nevermore; Осіння пісня; Пісня невинних (редакція перша: ямб); Пісня невинняток (друга редакція: хорей); «Один одного слід у цім житті прощати...»; Поетичне мистецтво; Томління.	561
<i>Артур Рембо</i> . Моя циганерія; Семилітні поети; Шукачки вошей; Голосівки; П'яний корабель.	566
<i>Еміль Верхарн</i> . Листопад; Видовища; Хвала людському тілу; О ніжно-ніжно.	572
<i>Ендре Аді</i> . Я — Гога і Магога син; Видіння на болоті; Гра рук; Пожилець готелів; На вустах Леди.	577
<i>Рабіндранат Тагор</i> . Джібондебота; Через сто літ віднині; Доля (Карма); Втрачена мить; Вік поета.	581

Х. Модерна поезія: деякі напрямки та тенденції

§ 1. Райнер Марія Рільке.	588
§ 2. Гійом Аполлінер.	591
§ 3. Ісікава Такубоку.	593
§ 4. Томас Стернз Еліот.	594
§ 5. Федеріко Гарсія Лорка.	597
§ 6. Богдан-Ігор Антонич.	598
§ 7. Духовна поезія. Кароль Войтила.	600
§ 8. Конкретна поезія. Ернст Яндль.	601
§ 9. Балканський міфологізм. Васко Попа.	602
§ 10. Постмодернізм та іже з ним. Поетичний ар'єргард.	604

Антологічний апендикс Х

<i>Райнер Марія Рільке</i> . Дитинство; Сьома елегія (із «Дуїнянських елегій»); Стигли ябка, груші і банани (із «Сонетів до Орфея»).	609
<i>Гійом Аполлінер</i> . Міст Мірабо; Багаття; Місячне сяйво; Руда вродливиця.	613
<i>Ісікава Такубоку</i> . Танка із збірки «Сумні іграшки» (1, 2, 3, 5, 10, 24, 31, 34, 53, 64, 102, 164, 181, 193).	617
<i>Томас Стернз Еліот</i> . Бернт Нортон (із «Чотирьох квартетів»).	619
<i>Федеріко Гарсія Лорка</i> . Виросла оливина; Ніч і німіч; Пісня всохлого помаранчевого дерева; Про царівну Місяцівну; Гітара.	624
<i>Богдан-Ігор Антонич</i> . Батьківщина; Перша глава Біблії; Сурми останнього дня.	628
<i>Кароль Войтила</i> . Євангелія; Розвиток мови.	629
<i>Ернст Яндль</i> . Ряд; Епоха численних змін; Над чим тепер працюю; Семеро дітей; Я — мене.	631
<i>Васко Попа</i> . Кість кості.	632
ЛУГОСАД:	
<i>Іван Лучук</i> . Дещо про того Іваська.	635
<i>Назар Гончар</i> . Насамкінець світу.	636
<i>Роман Садловський</i> . Текст.	636
Бібліографія	638